

RAIKKÜLA

KOLHOOSI JUHATUSE JA ÜHISKONDLIKE ORGANISATSIOONIDE INFOLEHT

Nr. 7 (13) AUGUST 1988

Juhatuse esimees Peeter Alasepp andis põgusa ÜLEVAATE MAJANDUSTEGEVUSEST 1988. a. I poolaastal.

Piima riigile müügi poolaasta ülesanne täideti 125%, liha osas 120%, ehk võrreldes möödunud aasta sama ajaga müüdi piima rohkem 1802 ts, liha 491 ts.

Raha laekus umbes 1 miljon 543 000 rubla (pl. 1,144 milj.), sealhulgas loomakasvatusest 1 miljon 384 000 rubla. Loomakasvatusest suurenesid laekumised võrreldes eelmise aastaga 271 900 rubla.

Väljaminekud moodustasid 1 miljon 558 000 rubla ja vähenesid võrreldes möödunud aastaga 176 200 rubla võrra. Töötasuks maksti koos pree-

miatega 553 200 ehk 126 400 rubla enam kui möödunud aasta samal ajal.

Poolaastaks oli lehmade arv 603 (+23), piima kogutoodang 14 578 ts (+1697),

Sigade arv 1. 07. oli 3577. Juurdekasvu aastaplaanist täidetud 61,2%. Ööpäevane massiive 442 g. Pörsaid sündinud 2697 tk.

1. augustiks oli rohtsööta-

ma, vastavalt sellele tuleks veiste arvu reguleerida. Esimehe arvates võib poolaasta töötulemusi hinnata tublile kolm plussile.

***

Lüpsjate II kvartali töövõistluse võitjaks osutusid Svetlana Simon, Adele Kalf ja Leida Naurits. Preemiad vastavalt 50, 30 ja 20 rubla.

***

Otsitakse lahendust, kuidas sigala läga otstarbekamalt kasutada, kuna praegusel kujul see lihtsalt reostab ja risustab põlde.

***

Juhatus paneb karjarahvale südamele, et kiletükid ja pakinöörid kogutakse ikka eraldi nurka või panipaika ega satuks sõnniku hulka. (Järg 4. lk.)

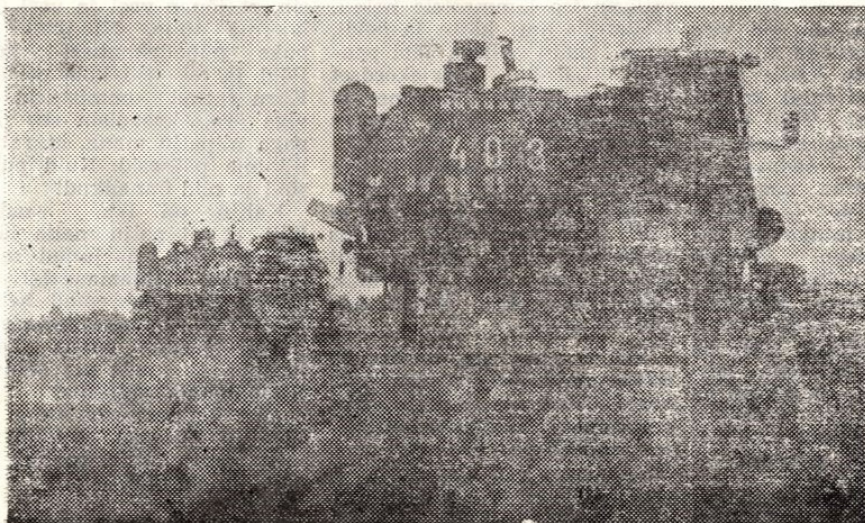
JUHATUSES

väljalüps lehma kohta 2460 kg (+264). Vasikaid saadud 336 pead (+18). Vähenenud on kulud 1 ts piima tootmisele 2 rubla 10 kopikat, suurenenud on söödakulu.

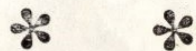
Noorveiseid oli 1090 (+31), juurdekasvu aastaplaanist täidetud 58,8%, ööpäevane kaaluviive 604 g.

sid varutud 51%, sest esimehe niide oli väga kesine. Teine niide on tunduvalt saagikam, iseasi, kuidas me selle kätte saame.

Septembris peaks olema juba ülevaade oma viljasaagist. Selleks ajaks on selge, palju peame riiklikust fondist söötasid juurde taotle-

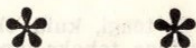
Õnneks on ajaloo prügikorvi lennanud mitte eriti kauges minevikus meil käibel olnud fraas: «Me ei palu looduselt armuande, vaid võtame.»

Loodus on meile oma koha kätte näidanud. Tänavune saagiaasta on põllumehele üks kitsimatest. Nappima kipuvad talvised söödavarud ja ega kuiv kevad ja kuum suvi viljalegi kasvu lisanud. Seda hoolikamalt püüavad kombainerid põllul koristusringe joonistada, et salve saada seegi vähene.

Seoses suurtootmisega oleme muutunud üpris asisteks. Külapildist on kadunud popsuv mootor või mürisev «Deering» või «Ford» viljapeksugranituuriga ja selle ümber askeldav talupere. Viljamasindamine kui konkreetne mõiste ja tegevus elab veel ainult eakamate mälestustes ja südames.

Ikka on nii: kui me milleski võidame, siis alati seejuures kaotame ka midagi.

Ole eeskujuks lapsele

Meie teame kõik oma igapäevasest elust, et laps kõike seda oma mängudes järele aimab, mis ta kuulnud ja näinud. Mitte üksi täiskasvanute tegevust ja rääkimisviisi ei aima ta järele, vaid koguni teataval määral neid tundeid ja õigekspidamisi, mis tema lähemas ümbruses valitsemas. Ta armastab sedasama, mis ta vanemadki, vihkab sama, mis noodki. Ta ei oskagi teisiti mõelda, kui vanemad. — Ja lahtiste silmadega ja kõrvadega vaatleb laps end ümbritsevat elu ja paneb kõik kõrva taha, mis ta näeb ehk kuuleb.

Kõige ligemal lapsele seisab ema.

Esijoonel tahaksin kõigile lastemadele südamele panna: loogem oma majja lõbus

ja lahke õhkkond.

Ära vala oma halba tuju lastele välja! Laps on kindlasti sinu halvas tujus kõige vähem süüdi. Lapsel on isegi väga peen arusaamine selle kohta, kui teda ülekohtuselt karistatakse, lepib rahulikult sellega, kui teatud süütoole järgneb sellevääriline karistus. Just lapse lugupidamine ja usaldus meie vastu aga võimaldabki meile ta kasvatamise.

Ära söima last! Ära söima ka kedagi teist lapse kuuldes! Veel parem: ära söima üldse kedagi!

Emad, ärgegem tarvitagem üldse inetuid sõnu ja mõjutagem kõigiti selleks kaasa, et ka teised sinu majas seda ei teeks.

«Taluperenaine», 1928

(Algus eelmises lehes)

ELLA AASOJA

Kunagi seitsmeteistkümnelt käisin Kuijõel pulmas. Pulmad kestsid vist ligi kolm päeva ja ma jõudsin kaks paari kingi ja ühed tuhlid läbi tantsida. Et natukenegi hõlpu saada, pugessin hinge-tõmbeks vargsi laua alla peitu.

Mis Sul kolhoosi algupäevist veel meenutada on?

Meie kolhoosi moodustas ainult Kaigepere küla. Eks kitsas oli ikka küll. Poest anti ainult üks päts leiba pere peale. Mees tõi siis ühe pätsi Lipalt, teise järele tuli Järvakandi Tehastesse sõita.

Vahel juhtus aga sedagi, et lapsed päeval kodus olles sõõtsid kogu leivatagavara loomade kätte, sest nemad

tahtsid ju ka kangesti loomi sõõta.

1949. aastal tuli mees sõjast tagasi, paar aastat töötasime Raikküla lastekodus, siis tulime kolhoosi, hakkasime oma maja kõpitsema ja elan siin tänaseni.

Algul oli ikka kehv küll, kuid ära me elasime ja aasta-aastalt hakkas olukord paranema.

Mäletan, Tiigi talu oli vana järke jõukas ja neil oli lastele kooli saia kaasa panna. Minu lapsed tulid koolist ja räägivad, et Tiigi lastel on nii palju saia kaasas, et on kohe hale vaadata, et meil ei ole. Mina siis lapsi paluma, et ärge te jumala pärast küsima minge ja ärge te varastage. Viimast kartsin kõige rohkem, et äkki lähevad suure saiaisuga teiste kappide kallale. Ütleisin, et küll hakkame meie ka saia saama. Hakkame rohkem vilja saama ja saame ka saia. Läkski nii. Pidasime veel emist ja lehma ning elu hakkas rööpasse minema.

Ütle ausalt, mida Sa arvad kolhoosi igasugustest suurtest ja väikestest ülemustest. On nad Sind aidanud, et Su igapäevane töö oleks meeldivam, kergem, käepärasem?

Eks nad ole igaüks püüdnud kuidagi aidata, oleme nõu pidanud, kuid ega kõik nende teha alati polegi.

Hea on see, kui

Sügava mulje on mulle kogu eluks jätnud mu esimene zootehnik Leida Susi. Ei teagi temale nõudlikkuse ega kohusetunde poolst kedagi kõrvale seada. Meenub, et vedasin ise lammastele heinu. Küünitäis anti kätte ja öeldi, kaua pidin sellega läbi saama. Läksin järjekordset koormat tooma. Hobune oli peru, tõmbas ohjad puruks ja pani minema, mina joostes järele. Kaks päeva hiljem tuli Leida küsima, miks küüniuks lahti on. Igal pool ta käis ja kõike nägi. Laskis mahakukkunud sõõda igalt poolt kohe üles koristada. Nüüd ma küll sellist asja näinud ei ole.

Räägi seda ka, kuidas Sa möödunud sügisel Lipsu juurest käsikäruga sinna «maha unustatud» kaalikaid pullidele lisaõõdaks vedasid?

Oh, kui palju head kraami ma oleksin sealt saanud, kuid ma ei julgenud varem minna. Arvasin, et tehakse ikka järelkorjamist. Tuhkagi ei tehtud! Põllul oli hale pilt küll, ometi oleks võinud neid mahajäänud kaale traktorile loopida nagu kevadel kive korjatakse. Kui peased olid ära murdunud, siis need pi-

rakad juurikad sinnapaika ka jäeti. Ometi oleks neid hargiga natuke kergitades kergesti kätte saanud.

Oli just enne oktoobripühi. Poes oli kaubapäev. Vaatasin, et jõuan veel ja veel ühe koorma tuua. Nii jäingi lõpuks pühadekaubast ilma. Põld ja tee olid kole porised. Kärü rattad ummistusid saviga ära, kraapisin siis pulgaga niipalju maha, et rattad liikuma pääsesid. Kuid pullid sõid ja olid õnnelikud!

Kahju oli ikka vaadata küll, et nii palju maha jäeti. Ei ole mina harjunud sellega. Ega heinamaadelgi asi parem pole: suuremad heinalahmakad jäetakse puude ja postide juurde maha. Talulapsena ei suuda ma sellisest moonakamentaliteedist aru saada. Kuidas seda sõõta siis niipalju käes on, et võib niiviisi raisata. Pole ime, et pärast puudus käes.

Kauaks Sa kavatsed oma pullikestele veel truuks jääda?

Ei teagi, kuid eks ma selle aastaga tahaks lõpetada. Aastaid ka juba omajagu. Midaagi oleneb ka sellest, kui palju jõutakse sõõta varuda. Ma

Ma olen rääkinud küll...

Need on ühe ema sõnad, mis on öeldud lapse kohta, kes veel kooliski ei käi. On see tõesti tõsi, et koolieelik ei allu oma vanemate korraldusele? Aga keda hakkab see inimene täiskasvanuks saades kuulama?

Minu arusaamise järgi ei kontrolli paljud vanemad, kus nende lapsed viibivad. Ega muidu ei saaks võimalik olla, et väikesed lapsed viibivad tundide viisi kodust eemal, ilma, et keegi nende tegevuse vastu huvi tunneks. Näiteks suurvee ajal vaatasin kraavil olevaid lapsi ja kõhe hakkas. Vesi oli kraavis lastele üle pea. Seda ohu seisukohalt. Teiseks pole lastele selgitatud, et kraav on elusoon, mis reguleerib vee taset ja seda ei tohi risutada. Aga mida sinna kõike sisse loobitakse? Alates väiksemast prahist ja lõpetades laudade, palkide ja lõpuks koerakuudiga. Keegi ei otsi oma koerakuuti!?

Väga hirmus on see, et laste suust kuuleb niisuguseid väljendeid ja sõnu, mida paberile ei sobi panna. Ega lapsed neid oma peast välja pole mõelnud: need on täis-

kasvanute suust kuulnud. Teikib küsimus: kas see ongi Raikküla kultuur?

Arenenud maades on iga vanema elumõtte selles, et tema lapsest kasvaks parem ja targem inimene kui tema ise. Kas meil kõigil ka selline siht on?

Saan aru, päris alati pole lapsevanem lapse kõrval ja ei kuule ega näe, mis laps teeb. Aga kui ikka iga päev vanemad sõbralikult vestlevad lapsega tema päevastest toimetustest, tema rõõmudest ja muredest, siis hakkavad lapsed meid usaldama ja jutustavad kenasti, mis nad on teinud ja kellega koos olnud. Ja kui nad on teie arust midagi vääriti teinud, siis küll ei tohiks neid karistada, vaid tuleks rahulikult selgitada, et nii ei tohi ja samal ajal rääkida, kuidas oleks pidanud tegema. Kasvatuse eesmärk peab olema hoida kõike elavat, pidada oma kodu koduks ja maad, kus me elame, oma kodumaaks. Ja see peab olema kaunis.

Usun, et kui me nii talitame, ei pea keegi ütleva: «Ma olen rääkinud küll, aga miski ei aita.» LINDA NIIT

loomal kõht täis

ei suuda näljaseid loomi vaadata. Loomad vaatavad sind siis nagu lolli: mis sa kõnnid siin, kui süüa ei anna.

Arvan, et mõnikord on söödantappused tingitud ebaõiglasest jagamisest. Lastakse raisku minna sedagi piskut. Talvel antakse näpuotsaga, kevadel kuuled, et selles või teises küünis on sööta üle jäänud. Põhku ei jätku, kuid põllule mädanema jätkub. Asjameestel vaja rohkem ringi liikuda ja kontrollida, et mis ja kuidas. Kui öeldakse, et küün on tühi, siis tuleb ametimehel selles ka veenduda.

Loomakasvatataja kõige suurem rõõm on, kui näed, et looma kõht on täis ja ta on rahul. Mäletan, meeldis vaadata, kuidas lambad õhtuti hästi söid ja läksid lauta nagu ümmargused pallid. Mõnikord unustasin end nii pimedasse, et ei leidnud kodus enam lehmagi karjamaalt üles. Nii on praegu ka puulidega. Tore on vaadata, kui tuled laudast ära ja loomad on rahul.

Mida tähendab Sulle Eesti rahva nn. uus ärkamisaeg?

Täitsa tore asi on. Ja jälle

on au sees sini-must-valge... Kui mulle algul räägiti, et Tartu tudengid tõid oma pidustustele vana armsa Eesti rahvuslipu — ma ei uskunud. Ma pole endale kunagi suutnud selgeks teha, miks ta nii põlatud oli. Koolis õpetati meile, et sinine on taevas, must on muld ja valge eestlase puhast südametunnistus. Meie koolijuhataja Tamm rääkis meile, lastele, palju koduarmastusest, rahva ühtekuuluvusest ja muust sellisest, mis on aidanud elada.

Kui mu tütar lõpetas Rapla keskkooli, siis nende lõpusõrmustel oli kasutatud sini-must-valge kombinatsiooni. Piisas sellest, et need värvid lihtsalt eksisteerisid, kuigi teises kujunduses, ja sõrmused korjati ära ning embleemid murti maha. Milleks?

Mul pole midagi punase lipu vastu, kuid põline rahvuslipp oleks võinud ju sellegipärast olla ja jääda.

Ma poleks iialgi uskunud, et minu eluajal sellised muudatused toimuvad ja võime end taas rahvusena tunda.

Arvan, et rahvas hakkab palju parema meelega tööle ka, kui neid niimoodi eesti rahvaks tunnustatakse.

ERNI TAMMARU

TEELE, TEELE...

Kurelapsed uudistavad hoolega oma nõöpsilmadega maailma. Kalpsatakse kordamööda üle pesa, hüpatakse aina kõrgemale ja kõrgemale, tiivad püüdliselt hoogu andmas. Kannavad? Ei kannan? Juba suureks sirgunud linnupoegades võitlevad uudishimu ja kartus; järjest kasvava jõu ja oskuste tunnetamine, teistsalt hirm ja teadmatus uue ja tundmatu ees.

Hoogu, hoogu, kõrgemale, kõrgemale... sihiks võetud tugev puuoks tundub nii kauge, ometi ahvatlevalt lähedane. Hoogu, hoogu, hüpe, ägedad tiivalöögid... läks!

Elu esimene kaugem eesmärk on saavutatud! Ürgne instinkt sunnib katsetama aina uuesti ja uuesti. Tühja sellest, et mõni maandumine pole täpselt arvestatud ja lõpeb suure robinaga kuskil puuvõras. Suled sirgeks ja näe — nädala paari pärast on lennukaar uljas ja kõrge. Teist teed ei ole: must mees on varsti põõsa all, viljapõllud muutuvad lagedaks ning ees ootab pikk, pikk teekond...

Nii on ikka olnud, nii peab, sest teistiti ei saa.

Jõuame taas ürgse tõeni, et kõik elav siin armsal maailmal on seotud ühise nabanööri. Praegusel elu tormilisel arenguetapil pole ka inimlapsest teist teed, kui püüelda ihust ja hingest aina edasi, paremini, julgemalt, arukamalt, peremehelikumalt, ausamalt.

Käimasolev perestroika on meile kõik kaardid kätte mänginud. Kõik oleneb nüüd meist endast: olla või mitte olla. Teist ega tagasiteed ei ole.

ERNI TAMMARU

(1. lk. järg)

Eelmises infolehes ilmunud kriitikale «Ootame mõistmist ja kaasabi» leiti järgmised lahendused:

Viia PIIMAMÜÜK maja 4 keldrist üle kontor-klubi baaririköögi esikusse. Peavetarstil Urmas Pallonil teha kohe vajalikud ettevalmistused.

Ühtlasi täiendati piimamüügi korda. Arusaamatuste vältimiseks kuu lõpul tuleb iga järgnev piima tellimine

ette katta vastavate talongidega. Kui aga piim jääb tellija süül antud päeval välja

Seada PRÜGIMAJANDUS uutele alustele. Selleks peainsener Rein Tõntsohnil tut

prügiveoks esitada järgmisele juhatusel koosolekule.

KEELATA töömasinate ja traktorite sihipärase vajaduseta LÄBISÖIT ja parkimine keskasula majade vahel.

Täitmise kontroll on pandud R. Tõntsohnile ja J. Arrole. Juhatus loodab juhtide mõistvat suhtumist.

LAGUNENUD ESIKUD püütakse esimesel võimalusel REMONTIDA parandades ühtlasi sadevete äravoolu esikute katustelt.

JUHATUS

viimata, siis süüdistatagu ta ainult iseennast, sest talongid jäävad farmi tagasisaadetava piima kateks.

vuda Kaiu kolhoosi vastavate kogemustega ja soetada vajali arv konteinereid. Konkreetseid ettepanekud

Rahvakalender: august

August ehk LOIKUSKUU, ladina keeles Augustus, nimetati keiser Augustuse auks 8. sajandil e. m. a. Vana-Roomas kuni 154. a. e. m. a. VI kuu.

10. august — LAURITSA-PÄEV, põhiline rukkilõikuse algus. Üldine tuletgemise keeld, ka keeta, küpsetada ja ahju kütta ei tohtinud.

15. august — RUKKI-MAARJAPÄEV. Selleks päevaks pidi rukis olema lõiga-

tud ja külvi algus tehtud. Arvati, et hiljem koristatud vili ei kõlba enam seemneks. Suurema marjakorjamise algus. Küpsetati uudseleiba.

24. august — PÄRTLI-PÄEV. Külvitööd pidid olema lõpetatud. Päev on tuntud ka meelõikuspäevana ja seenekülvipäevana. Arvati, et pärast seda mesilased söövad rohkem kui juurde kannavad.

Rahvakalendrist
PAUL TAGEL

Vedas viltu

Mitte just eriti hea mainega rubriigi järjepidevuse eest hoolitsesid seekord noored mehed.

29. juuli õhtul kella 18.50 paiku käis keskuse töökoja õuel paras kõmakas ja kuulda oli plekikolinat. Kohe jaole saanud automajandi juhatajale oli silmapilk selge, et äsja armeest saabunud noore autojuhi Aivo Kivilo veoauto oli oma nina valusasti vastu õuel seisnud järvelvankrit ära rihtinud. Et masina vigastused polnud nõ. elukardetavad, kadus mees koos masinaga kähku metsa «haavu lakkuma». Sealt ta siis leitigi, 30 tühja õllepudelit kabiinis kolisemas.

Lool oli ka kasautor traktorist Peeter Litter. Tema kaaksabil need pudelikesed kahasse tühjaks saidki. Tema etteaste elu näitelavale tuli mõni tund hiljem. Saatuse näpunäidetel pidi tema hili-

sel tunnil oma traktori roolis «esinema» ja sealt autoinspektorid ta maha võtsidki. Juhatusel koosolekul olid asjaosaliste näod üpris mornid ja pea norgus.

Kivilole tuletati meelde ka tema ebaväärikat käitumist kolhoosi võistkonnaliikmena Kuusiku talurahvamängudel (ikka pudel mehest tugevam).

Juhatus jättis noormehele siiski viimase võimaluse: tõesta oma edaspidise töö ja käitumisega, et 20aastasele mehele pole sellised tembud sugugi auasjaks ja töömeheeted tuleb hoopis endast lugupidavamalt alustada.

Karistuseks noomitus ja hüvasti, preemia. Loomulikult tuleb kanda remondikulud.

Peeter Litter kui praegune jalamees määrati kuni 1. novembrini põllutööliseks ja samuti kuupreemiast suu puhtaks.

Teade

Raikküla 8-kl. kool vajab koristajaid. Tel. 64-401.

75

Ida Viin 24. august
Salme Teesaar 29. august
Evald Tõnupärt 28. august

ABIPELLUMISE PUHUL

70

Meeli Karm ja Sulev Oksaar 16. august
Leili Võerahanso 16. august
Hilda Torjus

PERE KASVU PUHUL

60

Marju ja Aivar Pajo 1. august
Ülle ja Tiit Kaljaspolik 3. august
Velda Satsi 16. august
Vilma Teesaar
Kaljo Kodusalu

JUUBELI PUHUL

50

95
Amalie Asp 28. august
Ants Niit 23. august

SAAME TUTTAVAKS

Vambola Oga — autojuht

Õnne Emmo — pearaamatupidaja asetäitja

Natuke nalja

«Te ütlesite mulle, herra doktor, et ma keelt peaksin näitama. Aga teie ei vaadatud seda.»

«Pole ka tarvis, preili. Ma tahtsin vaikuses retsepti kirjutada.»

«Teie oletegi vist see tööline, kes oma tööriista kohe langeda laseb, kui lõunavile käib?»

«Ümberpöördu, herra meister! Kui sagedasti olen ma viis minutit ootama pidanud, enne kui tööriista ära võin panna ja vile käib.»

(Kirjanduse, kunsti ja kultuuri ajakirjast «Agu» 1924. a.)

* * *

Vastutav toimetaja ERNI TAMMARU

Raikküla kolhoosi infoleht
Toimetus: 203502 Rapla rajoon, Raikküla skj.
telefon 64 421; 64 475
Trükiarv 400

Tasuta
Tellimise nr. 2636
Maht 0,5 trükipoognat
Rapla Trükikoda,
Rapla, Kalda 2